

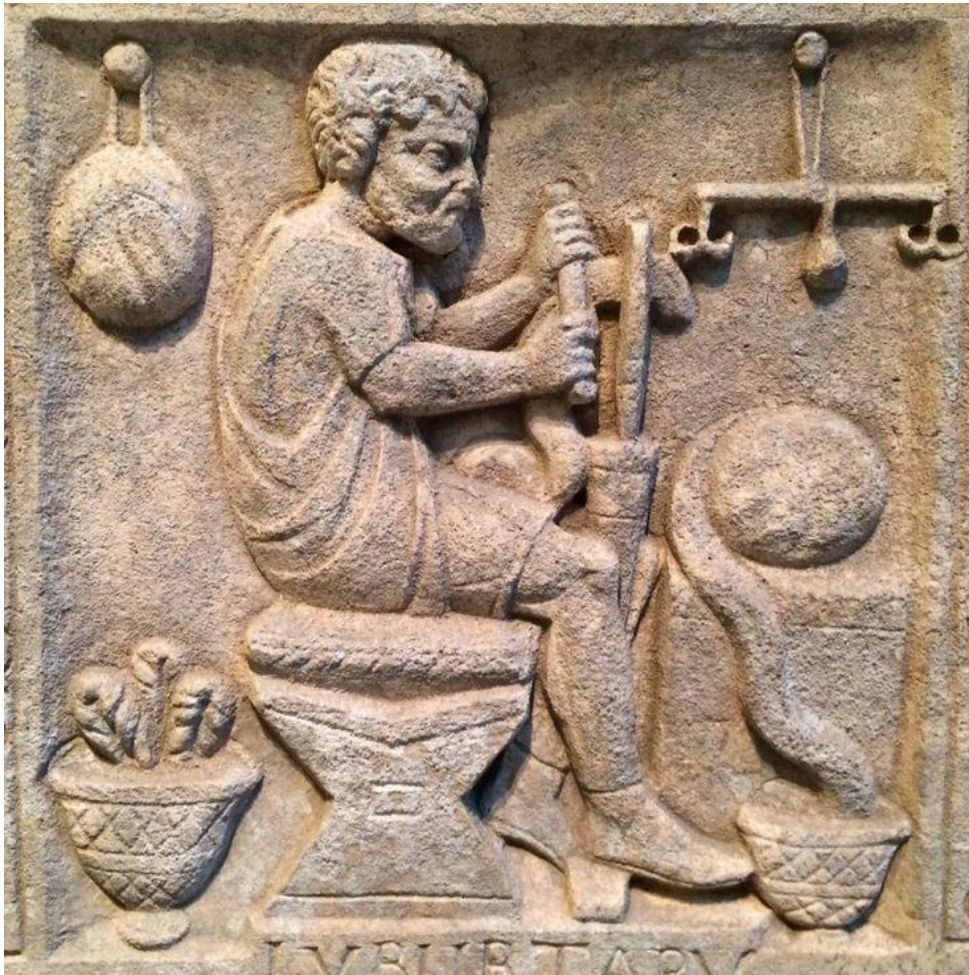
Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές αλλαγές

Σχολ. βιβλίο σελ.190-193

Ανακεφαλαίωση προηγούμενου μαθήματος

- Κατά την περίοδο της Res Publica συντελέστηκαν σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές που τελικά υπονόμευσαν το δημοκρατικό καθεστώς και άνοιξαν τον δρόμο για την ίδρυση Αυτοκρατορίας.

Η βιοτεχνία

Τεχνίτης επεξεργασίας μαλλιού

Οι μικρές και οι μεσαίες
επιχειρήσεις αλλά και οι
μικρές ιδιοκτησίες
βαθμιαία
εξαφανίστηκαν.

Κυριαρχία των μεγάλων γαιοκτησιών (latifundia)

Κοινωνία

- Η εξαφάνιση των μικρών ιδιοκτησιών και των μικρών εργαστηρίων σήμανε παράλληλα **την εξαφάνιση όλων αυτών που ως το 2^ο αι. π.Χ. στήριζαν το δημοκρατικό πολίτευμα** και αποτελούσαν το στρατό με τον οποίο έγιναν οι μεγάλες κατακτήσεις.

Κοινωνία. Ο ρωμαϊκός όχλος (proletarii)

- Θυμάστε πώς επιβίωναν όλοι αυτοί οι ακτήμονες που συγκεντρώθηκαν στη Ρώμη και αποτέλεσαν τον ρωμαϊκό όχλο;

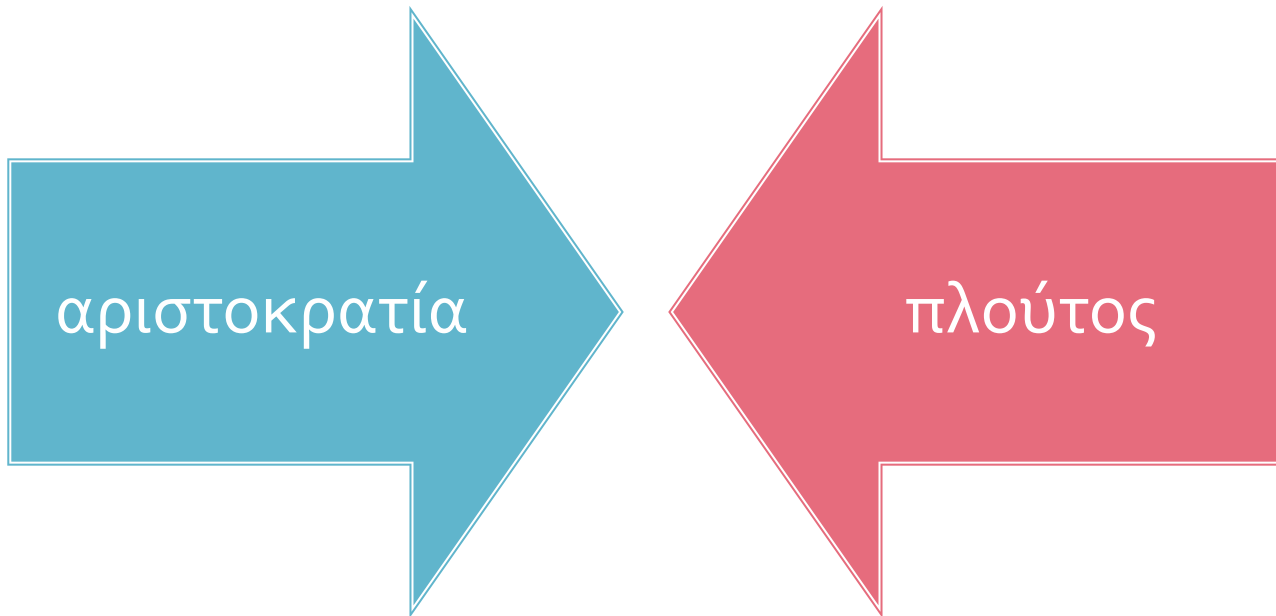
Οι συγκλητικοί

- ✓ Ποιες ήταν οι προϋποθέσεις για να γίνει κανείς συγκλητικός;
- ✓ Γιατί χρειάζονταν τον ρωμαϊκό όχλο;

Ο Κλαυδιανός νόμος

- Το 218 π.Χ. ο Κλαυδιανός νόμος απαγόρευσε την επιχειρηματική δραστηριότητα στους συγκλητικούς και στους γιους τους, με την αιτιολόγηση ότι αυτή ήταν ασύμβατη με τη θέση τους. Οι συγκλητικοί δεν επιτρεπόταν να κατέχουν πλοία μεγαλύτερης χωρητικότητας από 300 αμφορείς (περίπου 7 τόνους). Έτσι, θα μπορούσαν να μεταφέρουν την παραγωγή των δικών τους αγροκτημάτων αλλά δε θα μπορούσαν να διευθύνουν μεγάλης κλίμακας θαλάσσιες μεταφορές. Από τη χρονική αυτή στιγμή και εξής οι συγκλητικοί στράφηκαν στη γη για την επένδυση των κεφαλαίων τους.

Λίβιος, XXI.63

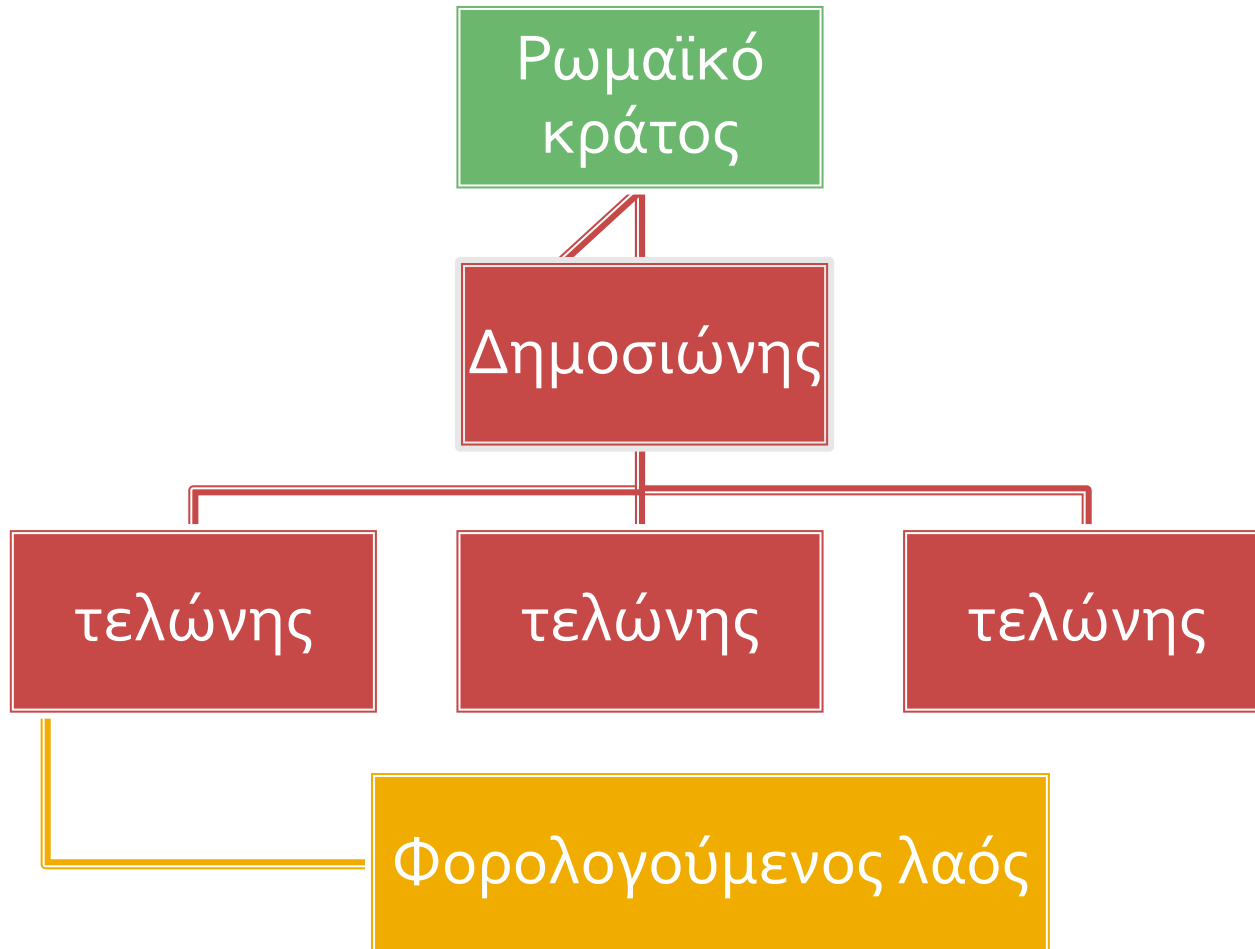
Οι ιππείς (equites)

- Ήταν οι πλούσιοι του χρήματος.
- Μετά τις κατακτήσεις, ιππείς ονομάστηκαν όσοι είχαν χρηματική περιουσία που τους επέτρεπε να στρατεύονται στο ιππικό.
- Ασχολήθηκαν με εργασίες που απέδιδαν κέρδη, όπως με επιχειρήσεις, εμπόριο, τοκογλυφία, ανάληψη δημόσιων έργων.
- Οι ιππείς δεν ήταν ευγενούς καταγωγής και δεν είχαν τη δυνατότητα να καταλαμβάνουν ανώτατα δημόσια αξιώματα· για το λόγο αυτό βρίσκονταν σε αντιπαράθεση με τους συγκλητικούς.

Ο δημοσιώνης (publican)

- Νοίκιαζε από το κράτος το δικαίωμα της είσπραξης των δημόσιων φόρων από τις επαρχίες ή ακόμα της εκμετάλλευσης των μεταλλείων ή των λιμανιών.
- Οι δημοσιώνες προκατέβαλλαν στο κράτος τα έσοδα των εισπράξεων που θα έκαναν.
- Στη συνέχεια πουλούσαν τα δικαιώματά τους σε επιχειρηματίες των επαρχιών, οι οποίοι προσπαθούσαν να εισπράξουν τους φόρους με σκληρό τρόπο και με υψηλό κέρδος από το λαό.
- Αυτοί είναι οι γνωστοί **τελώνες**, για τους οποίους πολλές φορές γίνεται λόγος στην Καινή Διαθήκη.

Ενοικίαση δημόσιων προσόδων

Πληρωμή φόρων

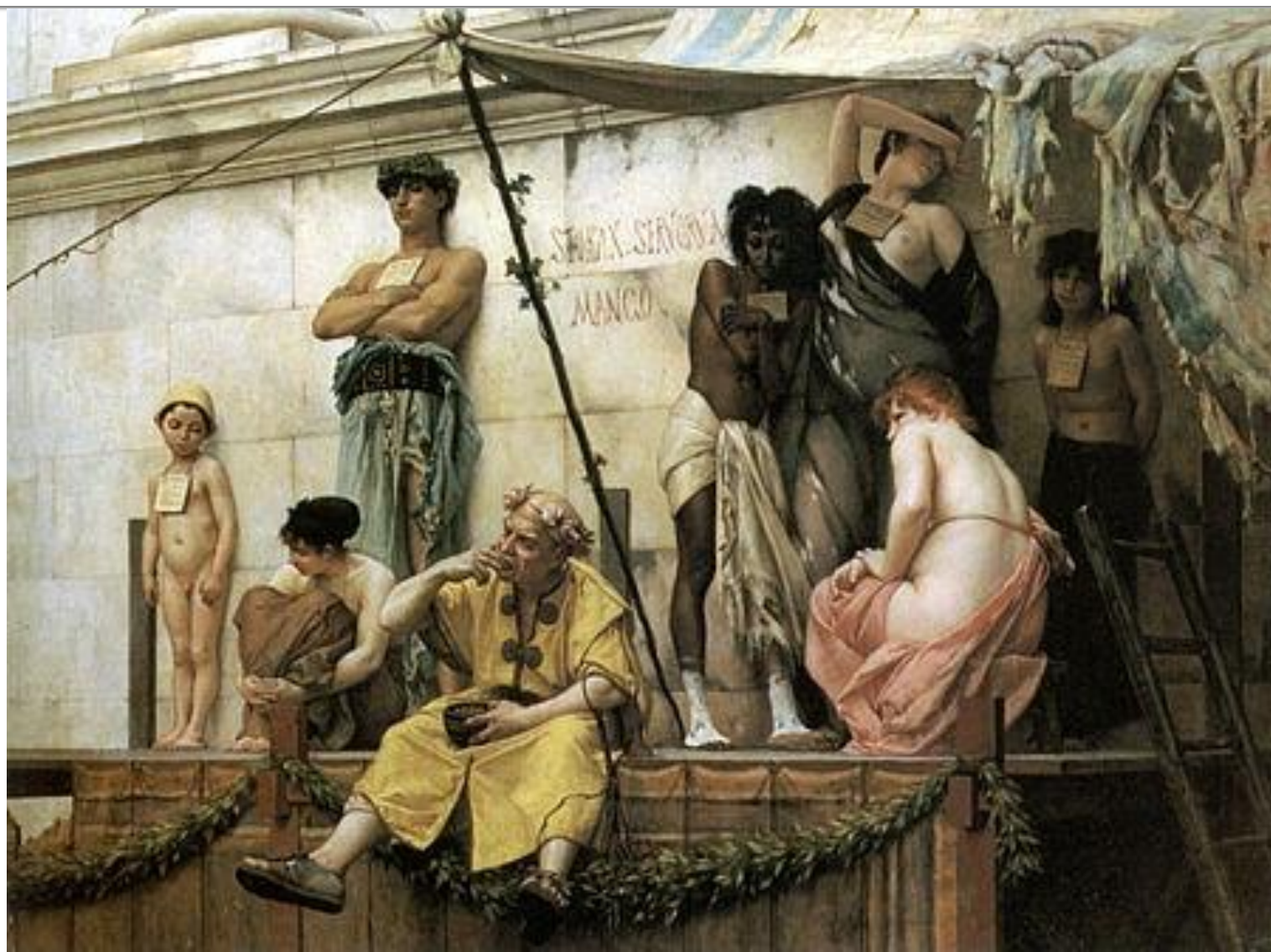
Παράθεμα: Οι πλούσιοι και το πλήθος της Ρώμης

- Η κυριαρχία της τάξης των πλουσίων διατηρήθηκε στη Ρώμη περισσότερο από όσο σε οποιαδήποτε άλλη πόλη. Αυτό οφείλεται σε δύο αιτίες: η μια είναι πως έκαναν μεγάλες κατακτήσεις και πως τα οφέλη πήγαιναν στην τάξη που ήταν ήδη πλούσια· η τάξη αυτή απέκτησε όλες τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις που αφαιρούσαν από τους νικημένους· πήρε στα χέρια της το εμπόριο των κατακτημένων χωρών, όπως και τα τεράστια κέρδη από την είσπραξη των φόρων και τη διοίκηση των επαρχιών. Αυτές οι οικογένειες, πλουτίζοντας έτσι ολοένα και περισσότερο από γενιά σε γενιά, απέκτησαν αμύθητα πλούτη και η καθεμιά τους αποτελούσε μια ιδιαίτερη δύναμη απέναντι στο λαό. Η άλλη αιτία ήταν πως ο Ρωμαίος, ακόμη και ο πιο φτωχός, είχε έναν έμφυτο σεβασμό προς το χρήμα. Ενώ η πραγματική πελατεία είχε εξαφανιστεί από καιρό, ξαναπαρουσιάστηκε με τη μορφή του σεβασμού προς τις μεγάλες περιουσίες· και οι προλετάριοι απέκτησαν τη συνήθεια να παρουσιάζονται κάθε πρωί, για να χαιρετήσουν τους πλούσιους και να ζητήσουν το καθημερινό τους φαγητό.

Οι δούλοι

- Η αγοραπωλησία δούλων ήταν ευρύτατα διαδεδομένη επιχείρηση, ιδιαίτερα στα λιμάνια της Ανατολής.
- Η ζήτηση των δούλων αυτή την εποχή αυξάνεται εξαιτίας της ανάπτυξης των επιχειρήσεων και των γαιοκτησιών.
- Οι δούλοι παρείχαν φτηνότερη εργασία από τους ελεύθερους πολίτες.
- Η συμπεριφορά των Ρωμαίων απέναντι στους δούλους ήταν ιδιαίτερα σκληρή, γι' αυτό και σημειώθηκαν πολλές εξεγέρσεις δούλων, οι οποίες τις περισσότερες φορές καταπνίγηκαν στο αίμα.

Το σκλαβοπάζαρο

Ο μονομάχος Σπάρτακος από τη Θράκη και η εξέγερση των δούλων, 73-71 π.Χ.

Οι Ρωμαίοι, για
παραδειγματισμό,
σταύρωσαν 6,000
από τους
εξεγερμένους
δούλους, κατά
μήκος της Αππίας
οδού.

Η καθημερινή και πνευματική ζωή των Ρωμαίων

«η ηττημένη Ελλάδα
κατέκτησε το σκληρό νικητή
και έφερε τις τέχνες και τα γράμματα
στο αγροτικό Λάτιο»

Οράτιος

Άρτος και Θεάματα

